

2. marts 2012

Udviklingspakken

Initiativer til fremme af især små og mellemstore virksomheders finansiering

Der er indgået aftale mellem regeringen (S, SF, RV) og Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Konservative om initiativer til fremme af især små og mellemstore virksomheders finansiering (Udviklingspakken).

Baggrund

Danmark har gennem de seneste par år, ligesom resten af verden, været påvirket af den finansielle og økonomiske krise.

Krisen har indebåret, at især små og mellemstore virksomheder har fået sværere ved at opnå bankfinansiering. Det skyldes bl.a., at pengeinstitutterne har indkasseret store tab på udlån og er blevet mere forsigtige, og at mange mindre virksomheder har en ret beskedent egenkapital.

Den seneste udlånsredegørelse fra Erhvervs- og Vækstministeriet fra december 2011 viser, at kreditmulighederne er blevet strammet for især små og mellemstore erhvervsvirksomheder. Derudover nedbringer en række pengeinstitutter deres eksponering til erhvervsvirksomheder specielt inden for de konjunkturfølsomme brancher samt fast ejendom og landbrug.

Meget tyder på, at dybden af den finansielle krise indebærer, at de mindre virksomheders vanskeligheder ved at opnå finansiering vil gøre sig gældende i en årrække fremover.

Der er tidligere iværksat initiativer – bl.a. i forbindelse med bankpakkerne – for at fremme virksomhedernes adgang til finansiering. I lyset af den fortsat stramme finansieringssituation er der behov for en styrket indsats med fokus på at gå fra afvikling til udvikling.

Initiativer

Der lanceres derfor en større udviklingspakke med initiativer til fremme af især små og mellemstore virksomheders finansiering. Pakken retter sig mod tre felter:

1. Opsplitning af FIH, hvor ejendomsdelen udskilles. Det vil forbedre FIH's for at yde lån til især små og mellemstore virksomheder.
2. Der søges etableret et landbrugsfinansieringsinstitut, som kan medvirke til, at levedygtige landbrug får bedre muligheder for finansiering af ny forretningsudvikling og vækst.
3. Styrkelse af vækst- og eksportfinansiering.

Ad 1: FIH

FIH Erhvervsbank A/S har en betydelig funding-udfordring ved udløbet af instituttets statsgaranterede lån. Såfremt dette skal ske ved reduktion af udlånene, vil det medføre en kraftig balanceslankning.

En sådan balanceslankning kan – såfremt den er mulig – næppe gennemføres uden at have negative afsmittende effekter på andre pengeinstitutter.

For at undgå en sådan udvikling med de afledte negative effekter for finansieringssituationen er der fundet en løsning, hvor der sker en opsplitting af FIH.

Finansiel Stabilitet A/S indgår en aftale med FIH om, at Finansiell Stabilitet A/S overtager FIH's ejendomsportefølje på ca. 16 mia. kr. Aftalen er betinget af Finansudvalgets tilslutning til aktstykke herom.

Overtagelsen sker til anslåede markedsværdier og i overensstemmelse med statsstøttereglerne. Løsningen indebærer, at de individuelle statsgarantier til FIH afvikles.

Med henblik på at afdække statens risiko for tab modtager Finansiell Stabilitet A/S en ulimiteret tabskaution fra FIH Holding A/S. Staten får 25 pct. af en eventuel "upside", såfremt afviklingen af ejendomsporteføljen i Finansiell Stabilitet går bedre end ventet.

Aftalen styrker muligheden for, at FIH kan reetableres som en specialiseret erhvervsbank rettet mod finansiering små og mellemstore virksomheders investeringer.

Det vil – på "case by case"-basis – være muligt for andre pengeinstitutter, der er i samme situation som FIH, og som kan opfylde krav til tabskaution mv., at indgå tilsvarende aftaler.

Ad 2: Etablering af et landbrugsfinansieringsinstitut

Mange landbrug har i dag vanskeligt ved at opnå finansiering af nye aktiviteter. Dertil kommer, at Finansiell Stabilitet A/S ikke har kunnet afsætte overtagne, levedygtige landbrug til andre pengeinstitutter.

Der er tegn på bedring af landbrugets driftsøkonomi, men landbrugets fastlåste finansielle situation forhindrer strukturtilpasning og udvikling i erhvervet.

Det arbejdes derfor på en model, hvor der etableres et specialiseret landbrugsfinansieringsinstitut (LFI).

Formålet med LFI er at yde anlægsfinansiering til landbrug med effektive driftsledere og nye unge landmænd, så strukturtilpasningen kan genetab-

leres. Det vurderes, at LFI skal som udgangspunkt have en basiskapital på ca. 300 mio. kr. Driftsfinansiering skal fortsat ydes af pengeinstitutterne. Realkreditens rolle skal også være uændret.

LFI skal modtage landbrugsengagementer, som efter deres vurdering er levedygtige, fra Finansiell Stabilitet A/S og andre pengeinstitutter. Landbrugsengagementer overdrages kun, hvis den pågældende landmand og hans pengeinstitut er enige herom.

LFI skal operere på markedsvilkår på linje med andre finansielle virksomheder. LFI-modellen udformes således, at den ikke forvrider konkurrencen i forhold til pengeinstitutter og mellem landmænd, der får finansiering i LFI, og landmænd, der får finansiering fra andre institutter.

En etablering af et landbrugsfinansieringsinstitut vil ikke kun gavne enkelte banker og landbrug, men vil også bidrage til at stabilisere landbrugssektoren og en række mindre pengeinstitutter med en stor landbrugseksponering.

Arbejdet vedrørende LFI-modellen vil ske ved inddragelse af den finansielle sektor, landbrugs- og fødevarerektoren, DLR og Finansiell Stabilitet A/S.

Det er hensigten, at LFI etableres så hurtigt som muligt.

Ad 3: Vækst- og eksportfinansiering

Vækstfondens og Eksport Kredit Fondens (EKF's) muligheder for at give garantier og lån til virksomhedernes vækst styrkes markant. Det sker via:

- *Eksportlåneordningen styrkes med 15 mia. kr.*
Eksportlåneordningen under EKF styrkes med yderligere 15 mia.kr. til i alt 35 mia.kr.. Det vil skabe yderligere eksport og nye arbejdspladser. Det er primært større virksomheder, der anvender eksportlåneordningen, men undersøgelser viser, at ca. 4 ud af 10 eksportkroner i forbindelse med lån til de store eksporterende virksomheder havner hos små og mellemstore danske underleverandører. Initiativet finansieres via træk på den statslige genudlånsordning. Initiativet gennemføres ved aktstykke.
- *Det nuværende lave niveau for kapitalbåndet for EKF fastholdes til udgangen af 2015. Det vil betyde, at EKF kan yde eksportgarantier for mindst 20 mia. kr. ekstra i de kommende år.*
Kapitalbåndet for EKF fastholdes på det nuværende niveau til udgangen af 2015 for at sikre danske virksomheder konkurrencedygtig eksportfinansiering de kommende år. Det vil betyde, at EKF kan yde ekstra eksportgarantier og dermed understøtte eksportordrer for mange danske virksomheder, herunder også mange danske SMV'er, for mindst 20 mia.kr. i de kommende år. Initiativet gennemføres ved aktstykke, men indebærer ikke merudgifter.

- *En styrkelse af lånerammen på Vækstkaution på godt 550 mio. kr.*

Vækstkaution er en garanti på pengeinstitutters udlån til små og mellemstore virksomheder, og den dækker 75 pct. af tab på finansiering på op til 10 mio. kr. og 65 pct. af yderligere finansiering på til 25 mio. kr. Vækstkaution kan ydes til finansiering af forretningsudvikling, fx i forbindelse med ejerskifter, anlægsinvesteringer (erhvervsbyggeri), udvikling af nye og forbedrede produkter samt iværksætterier. Alle erhverv har adgang til vækstkautionsordningen, herunder landbruget.

Der afsættes yderligere 80 mio. kr. til dækning af tab på vækstkautioner. Disse målrettes de små vækstkautioner, hvor det aktuelle behov er størst. De øgede vækstkautioner vil understøtte lån til forretningsudvikling med yderligere godt 550 mio. kr. Initiativet finansieres via omprioriteringer i Vækstfonden, og gennemføres ved aktstykke. Der gives mulighed for en fleksibel anvendelse af de samlede midler til henholdsvis små og store vækstkautioner, afhængig af efterspørgslen.

- *Vækstfonden gives mulighed for at yde ansvarlige lån for 500 mio. kr. Det forventes, at øge virksomhedernes adgang til bankfinansiering med yderligere ca. 1 mia. kr.*

Der etableres en ny ordning, hvor Vækstfonden får mulighed for at udstede ansvarlige lån til små og mellemstore virksomheder inden for en ramme på 500 mio. kr. De ansvarlige lån vil kunne muliggøre vækst og ejerskifte og bidrage til en højere soliditet, som kan øge virksomhedernes muligheder for at opnå bæredygtig vækst. Det vil være en betingelse, at de virksomheder, der modtager ansvarlige lån, samtidig skal have andre lån fra finansielle institutter på minimum samme beløb. Det er imidlertid forventningen, at den øvrige lånefinansiering – ud over de ansvarlige lån på 500 mio. kr. – vil være yderligere ca. 1 mia. kr.

Der stilles ingen sikkerheder for ansvarlige lån modsat lån, hvorfor der skal stilles høje krav til virksomhederne, deres produkters modenhed samt selskabernes ledelser. Lånerenten vil samtidig være relativt høj pga. risikoen. Ordningen kræver lovændring. Eventuelle tab vil blive søgt dækket af Vækstfondens risikopræmie.

- *Der arbejdes på at finde alternative finansieringskilder til små og mellemstore virksomheder, fx via pensionssektoren.*

Der igangsættes et arbejde med at finde modeller, hvor især små og mellemstore virksomheders finansieringsbehov kan matche pensionsinstitutternes placeringsbehov. Herudover fortsætter EKF dialogen med andre danske pensionsinstitutter med henblik på, at de også får mulighed for at stille finansiering til rådighed i forbindelse med danske virksomheders eksport. Drøftelserne vil bl.a. finde sted i tilknytning til det nedsatte udvalg om erhvervsobligationer, der afrapporterer senest i efteråret 2012.

De enkelte initiativer er uddybende beskrevet i vedlagte bilag 1-7.